MAGZ

VINTAGE

วันอาทิตย์ที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2557

ยลเสน่ห์สองตลาดร้อยปี หัวตะเข้-คลองหลวงแพ่ง มรดกแห่งลาดกระบัง

V2

ชื่นชมของสะสมล้ำค่า ของ ดร.ก้องเกียรติ โอกาสวงการ

V4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิพิธ-เพลิน
พาแลง

ยลเสน่ห์สองตลาดร้อยปี

หัวตะเข้-คลองหลวงแพ่ง

มรดกแห่งลาดกระบัง

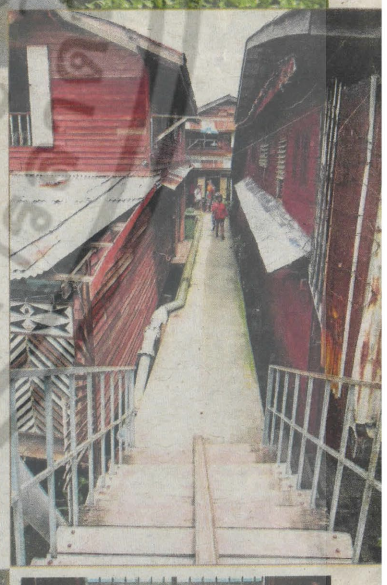

"ปั่นจักรยานไปเที่ยวลาดกระบังกันไหม" แวบแรกที่ได้ยินย่านชานเมืองที่ไม่ค่อยจะคุ้นเคย ก็เกิดความอยากรู้อยากไปดูสักครั้ง ดังนั้นเมื่อมีคนเอ่ยชวน คนอย่างพาแลงจึงรีบตกปากรับคำอย่างรวดเร็ว โดยนัดหมายของกลุ่มจักรยานอยู่ที่สถานีรถไฟหัวลำโพง เพื่อนำจักรยานขึ้นโบกี้รถไฟตั้งแต่เช้าตรู่ โดยจุดหมายปลายทางของทริปนี้อยู่ที่สถานีหัวตะเข้

เมื่อถึงสถานีรถไฟหัวตะเข้ พวกเราก็เริ่มปั่นไกลออกไปพอเหงื่อซึมเราก็ถึงจุดหมายแรกชื่อเดียวกับสถานีรถไฟ...

ตลาดหัวตะเข้

ภาพแรกที่เห็นเมื่อไปถึง คือ เรือนไม้เก่าที่ทอดตัวยาวริมคลองประเวศบุรีรมย์ หลังคาสังกะสีมีสนิมกร่อน บ้างผุ บ้างก็ปล่อยให้มีรูโหว่จนแดดส่องถึง ความเก่าที่แฝงด้วยเสน่ห์ และเป็นความทรุดโทรมที่บ่งบอกว่าที่แห่งนี้ยืนหยัดผ่านแดด ลม และฝน มาไม่น้อยกว่าร้อยปี

ก่อนที่ใครๆ จะเรียกตลาดหัวตะเข้อย่างทุกวันนี้ ที่นี่มีชื่อเรียกว่า "ตลาดเก่าเรือนไม้หลวงพรต-ท่านเลี่ยม" มาก่อน โดยตั้งชื่อตามหลวงพรตและท่านเลี่ยม ผู้บริจาคที่ดินให้สร้างตลาดเรือนไม้ริมน้ำแห่งนี้ และเมื่อย้อนไปกว่า 100 ปี ที่แห่งนี้คึกคักด้วยพ่อค้าแม่ขายที่พายเรือมาขายของ แต่ภาพเก่าๆ นั้นในปัจจุบันแทบไม่มีให้เห็น บรรยากาศร้านรวงที่หัวตะเข้ซบเซาลงอย่างเห็นได้ชัด เหลือเพียงร้านค้าริมน้ำไม่กี่ร้าน ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นผลมาจากเหตุการณ์ไฟไหม้เมื่อปี พ.ศ. 2541 จึงทำให้บรรยากาศตลาดค่อยๆ เลือนหายไป อย่างไรก็ตามวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนคนหัวตะเข้ก็ยังมีให้เห็น แม้จะมีนักท่องเที่ยวมากหรือน้อย พวกเขาก็ยังดำเนินวิถีริมคลองอยู่เช่นเดิม

ถ้าไปเยือนตลาดหัวตะเข้ คุณจะได้กินและชมของที่เป็นพื้นถิ่น เป็นอาหารที่ชาวบ้านกิน ไม่ใช่ตลาดริมน้ำที่มีสินค้าเหมือนกับที่อื่นๆ โดยจะมีทั้งร้านอาหารปรุงสด และขนมนมเนยฝีมือชาวชุมชน ตลาดจะมีบรรยากาศเก่าๆ ร้านรวงต่างๆ จึงเป็นแบบโบราณซึ่งยังมีเปิดกิจการอยู่บ้างประปราย ทั้งร้านโชห่วย ร้านตัดผมโบราณ โรงไม้ และโรงเจฮะเฮงตั้ว ซึ่งมีองค์เซียนแป๊ะโค้ว ซึ่งมีเรื่องเล่าว่า เมื่อร้อยกว่าปีก่อนท่านเดินทางมาจากเมืองจีน และมาพำนักอยู่ในแถบลาดกระบัง ด้วยความที่ท่านยึดมั่นในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และถือศีลกินเจสวดมนต์ภาวนาอยู่ในโรงเจจนได้ฌานสมาบัติ

และละสังขารไปในขณะกำลังนั่งสมาธิอยู่

นอกจากนี้ ที่นี่ยังเปิดพื้นที่สำหรับกิจกรรมด้านศิลปะทุกแขนง โดยเปิดบ้านให้เป็นสถานที่จัดนิทรรศการ มีทั้งที่เป็นแบบหมุนเวียน และแคมป์ศิลปะ โดยความร่วมมือระหว่างชาวชุมชนหัวตะเข้ และสถานศึกษาหลายแห่ง อาทิ วิทยาลัยช่างศิลป ลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นต้น

ออกจากตลาดหัวตะเข้ สองล้อของเราหมุนลัดเลาะทุ่งลาดกระบัง เห็นทุ่งข้าวเขียวบ้าง รวงแก่ใกล้เกี่ยวบ้าง ผ่านทั้งมัสยิด วัดหลายแห่ง ระยะทางประมาณ 18 กิโลเมตร จนมาถึง...

ตลาดคลองหลวงแพ่ง

"คลองหลวงแพ่ง" เป็นเส้นแบ่งระหว่างกรุงเทพฯ และ จ.ฉะเชิงเทรา เป็นชื่อคลองขุดที่ตัดขวางมาบรรจบเป็นสามแยกที่คลองประเวศบุรีรมย์ และเนื่องจากตลาดแห่งนี้ตั้งอยู่บริเวณสามแยกปากคลองหลวงแพ่ง จึงได้ชื่อว่า "ตลาดหลวงแพ่ง" แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานที่บ่งชัดว่าใครเป็นผู้ขุดคลองแห่งนี้ แต่จากการสันนิษฐานคาดว่าหลวงแพ่งจะเป็นผู้ขุดคลองสายนี้

ตลาดหลวงแพ่งจะเรียกตลาดห้องแถวทั้งสองฝั่งคลองทั้งฝั่งใต้และฝั่งเหนือ ในอดีตตลาดแห่งนี้รุ่งเรืองมาก เรียกได้ว่ามีร้านค้า 100 ห้องก็เต็มทุกห้อง ค้าขายของกินของใช้ร้านทองในย่านนี้มีมากกว่า 10 ร้าน มีเรือมาจอดเทียบฝั่งคึกคักทั้งกลางวันและกลางคืน ทว่า เมื่อถนนตัดผ่าน การคมนาคมทางเรือจึงไม่ค่อยได้รับความนิยม ความเฟื่องฟูจึงกลายเป็นอดีต ความคึกคื้นจึงเหลือเพียงเสียงเพลงเก่าที่ยังคงเปิดอยู่ในบางคูหาเท่านั้น

ปัจจุบันตลาดหลวงแพ่งก็ยังคงบรรยากาศเป็นเรือนไม้ห้องแถวริมน้ำเช่นเดียวกันกับตลาดหัวตะเข้ เพียงแต่ความคึกคักอาจจะน้อยกว่า เพราะเพิ่งจะเริ่มฟื้นฟูได้ไม่นาน แต่ความน่ารักที่ซ่อนอยู่ในความเก่ายังเฉิดฉายให้เห็นอยู่ไม่จางไปเลย

หากคุณเป็นคนชอบถ่ายภาพ หลงรัก หรือคิดถึงวิถีริมน้ำ ชอบลีของบ้านไม้ และชอบฟังเสียงแผ่นไม้ดังแอดอาดเมื่อเท้าเหยียบย่ำลงไป คุณจะได้พบความสุขและสงบเงียบจากที่แห่งนี้ ลองแวะไปเยือนตลาดน้ำหลวงแพ่ง เพื่อชิมชับบรรยากาศอดีตที่ไม่มีการปรุงแต่งเพื่อเข้าถึงการพักผ่อนอย่างแท้จริง

เราออกจากตลาดหลวงแพ่งก่อนค่ำ เพื่อให้ทันขบวนรถไฟเที่ยวห้าโมงเย็น น่าเสียดายที่ยังพลาดเมนูอีกหลายอย่าง แต่ยังแอบหวังไว้ว่าจะได้ไปเยือนตลาดเก่าทั้งสองแห่งนี้อีกครั้ง... ❐

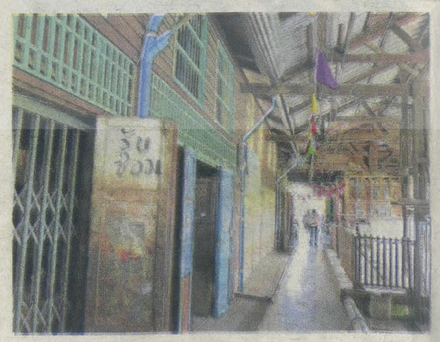

ตลาดกระบังร้อยปีก่อน...ข้อมูลจากคณะกรรมการชุมชนเขตลาดกระบัง ระบุประวัติความเป็นมาของลาดกระบังไว้ว่า เดิมเขตลาดกระบังเป็นพื้นที่การปกครองของ จ.มีนบุรีซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในมณฑลกรุงเทพฯ มีชื่อเรียกว่า อ.แสนแสบ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น อ.ลาดกระบัง และในปี พ.ศ. 2474 จ. มีนบุรี ได้ถูกยุบมาขึ้นกับ จ.พระนคร อ.ลาดกระบังจึงได้มาเป็นส่วนหนึ่งของ จ.พระนครด้วย ครั้นในปี พ.ศ. 2481 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยุบอำเภอนี้ลงเป็นกิ่งอำเภอลาดกระบัง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2500 จึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น อ.ลาดกระบังอีกครั้ง โดยได้โอน ต.แสนแสบไปขึ้นกับ อ.มีนบุรี และได้แบ่งพื้นที่บางส่วนของ ต.ทับยาวมาจัดตั้งเป็น ต.ขุมทองในปี พ.ศ. 2504

ต่อมามีประกาศคณะปฏิวัติรวม จ.พระนครกับ จ.ธนบุรีเข้าด้วยกันเป็นนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และมีฐานะเป็นกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2515 หลังจากนั้น อ.ลาดกระบัง จึงได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็น เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ จนถึงปัจจุบัน